

Kész uri s női fehérneműek.

MÖSSMER JÓZSEF

rumburgi vászonraktára

„a menyasszonyhoz“

az uri- és zsbárus-utca szögletén, báró Orczy-fele 10-dik szám alatti házban Pesten.

ajánlja legújanyos szabott áron a legnagyobb választékban kitűnő minőségű rumburgi, irlandi, hollandi, creas és takács-vásznait; szines ágyneműt, fehér vászon-cinva és damasz-aszalteritékeit 24, 18, 12, 6 személyre; asztali endők, aszalterítők, — kávé-, törülköző- és zsebkendőit, — francia és angol batiz-zsebkendőit; továbbá gyapotárubakban: percaill, angol-schirting, chiffon, cambrie, batiz, clair és moll; valamint: nausoc-, muslin-, tarlatan-, moll-, túl- és háló-függönyeit; varrott s himzett mell-betétet urak s hölgyek számára; végül: batiz-betétet és szegély-síkjait.

1187

Ágyterítők. Flanelterítők. Talajszőnyegek.

(1-3)

Oxford uri ing-kelmék.

Mellbetegeket

értesitem arról,

miszorint mell-betegségek, különösen mellfájás, rekedtség, köhögés, nehéz lélegzés, egy igen szakértő és gyakorolt hasonzenvi orvos által sikeresen gyógyíthatnak.

Rendelvényi órák:

delután 2-től 4-ig.

Bálvány-utca 6. szám, 2. emelet

(ezelőtt vaczi-ut 24-ik szám.)

ERNST L.,

homöopath-orvos és szülész.

Gyógyszerész gyakornokul

egy 4-6 gym. osztályt végzett ifj. Virezfeld Mór Kunhegyesen, díj nélküli teljes ellátással. Levélbeli megkeresésre bővebb felvilágosítást készítséggel ad nevezett gyógyszerész. 1183 (3-3)

Pár rövid sor Vidats borsajtóiról.

Gazda ember tudja becsülni a borsajtót, tudja, hogy mennyi veszendőbe menő jó zamatu mustot takarít meg jó sajtóival. Sajtót készíteni minden ács, minden molnár, s minden kis gyáros kinyújtja kezét, pedig a jó sajtó készítése nem olyan könnyű dolog. És ha van olyan sajtó, mely azonkívül, hogy jól sajtól, — mi magában már nevezetes, — még más jó tulajdonságokat is rejt magában, ez kétszeres figyelmet érdemel.

Tapasztalásom után mondhatom, hogy Vidats borsajtói tekintetben kitűnők. Szóló gazdáinkat érdekelni fogja e jeles készítmények megismerése. Ime röviden elmondom miről áll jó sájtó:

Vidats szilárd és becsületés magyar készítményű gyártmányai sokkal ismeretesebbek, mintsem azok az oldalról bővebb ismeretere szorulóknak. Csak a leírásra szorítokunk tehát.

Vidats sajtójának előnye először abban áll, hogy csavarja lassu, nem gyors kanyarású. Emellegva lassabban haladva szorít, közben időt engedve a mustnak utórést; mert a gyors kanyarású csavar hirtelen nagy nyomván elzárja utját a mustnak, s a törkölyt kívül keményre szorított réteggel vévén körül, közből ép szemeket hagy meg. Jól elraktott törkölyre Vidats sajtójában ez nem fordul elő.

Igen könnyen és gyorsan kezelhető. Hordó-alaku dongából áll, melyek negyed hüvelyknyire vannak egymás mellé alkalmazva, s nyitott hordócskát két-két vasabroncs foglalja össze. A donga csoport két félkörből áll, s ha a törköly ki van sajtólva, a dongák két felé nyílnak s ezen egyszerű műtét után kivehető a törköly csomag, s helyébe a gyorsan összállított keretbe ismét más rendbeli rakható. Sokkal gyorsabban és egyszerűbben kezelhető, mint a négy oldalú.

De tisztábban is tartható annál, mert itt nem lyukakon foly ki a sajtólás, hanem a dongák közein. Kinek lyukacsos sajtója van, tudja mennyi időt vesz igénybe a lyukak kitisztogatása, s a furt lyukak e mellett mindig adnak egy kis ezetes izet a sajtólásnak, mert a furt megzsugattja a fa sejtjeit.

Medencéje alól kemény szerkezetű, s a felső roppant nyomásnak egész erővel ellenállni képes öntött vas medence, melytől szintén nem kap izet a must, míg a fa-medencénél vagy fa csatormánál ez el nem hátrítható. 1127 (2-3)

Ezenkívül nagy előnye az, hogy igen szűk helyen elfér. Az én sajtóm egy-9 lábnyi szélességű sajtó, szinben van felállítva, s igen könnyűen és jó közegben kezelhető.

Szerkezete egyszerű, könnyen szétbontható darabjaira, s könnyen összerakható. Tömör faoszlopokon és talpakon áll, erős vaskapcsok tartják össze, s nem könnyen romlik. Csak az idő foga emészt meg, ennek pedig semmi sem áll ellent. Ha pedig egyes darabjaiban valami nagy alig képzelhető erőszak által baja történne, minden falusi kovács és minden ács, kipótolhatja hibáit.

Es ennyi előnye mellett az ára sem nagy. 125 ft. magában ugyan sok pénz, de a cseleszerű szerkezet által megtakarított must, kiváló jó évben csakhamar kifizeti; ha pedig azt vesszük, hogy egy közönséges fasajtónak az ára 50-60-80 ft., mely egy tízedet sem szolgálja meg annak, mire ez képes, akkor valóban jutányosnak mondható.

Ismétlem, nemcsak meg nem bánthat a ráfordított költséget, de egész jó lelkiismerettel ajánlom szőlőművelő gazdáinknak, figyelmestve őket, hogy a kinek szüksége van rá, idejekorán rendelje meg, mert a gyár ilyeneket csak kivételképp készít, s nem nagy számmal; óvással tehát, mikor a körünkre égett, alig lehet remény ahhoz, hogy készet talál valaki, bár néha, mint nekem is szerencsém vala, ilyenkor is kap egyet-egyet ki hozzá forul.

Pesten, 1871. május végén.

Maszák Hugó.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatot saját nyomdájában Pesten 1871 (egyetem-utca 4-dik szám alatt).

Ft. 1.75 sima, 1.85 szegélyes, szép chiffon férfi

INGEK,

ft. 2, 2.50 vászon ingek.

„ 1.60, 2.50 szines ingek.

„ 1.35 chiffon sima nő ingek.

„ 2 nő chiffon ingek himzett csikkal.

„ 2.30, 2.80 szegélyes és himzett.

ft. 2, 3, 3.50 nő vászon ingek.

„ 1.40 háló ujjasok.

„ 2 fészülő gallérok.

„ 1.25 nő lábravalók.

„ 2 szoknyák.

1132 (2-3)

Menyasszonyi készletek.

ft. 50, 100 és feljebb.

Fiu és leány fehérneműek a legnagyobb választékban.

Takátsi A. a „völegényhez“

ezimzett kereskedésben, kishid-utca a „vastuskóhoz“ ezimzett házában.

Heckenast terme,

Pest,

váci-utca 7-ik szám alatt, 1-ső emelet.

Bátor vagyok a nagyon tisztelt közönségnek

zongora-termemet

ismét szives figyelmébe ajánlani, s szabad legyen annál nagyobb részvétet reménylenem, mivel eddigi törekvéseim mindig oda irányultak, hogy zongoráimat a legolcsóbb áron a legjobbat s leghirveseb gyárból szállíthassam.

Uj, valamint átjártzott hangszerek általam eladatnak, kibéreltetnek, becsértetnek, valamint kijavítások s hangoltatások a leggyorsabban eszközöltetnek. 1136 (2-2)

A t. cz. vidéki közönséghez.

Alólírott ajánlja a mélyen tisztelt vidéki közönségnek jól berendezett és mindenkor friss árukkal ellátott

fűszerkereskedését

a „babér-koszorúhoz“

s biztosít a legpontosabb és olcsó kiszolgáltatást utánvétel mellett. — Más szakmába vágó cikkek a legbiztosabban megszerezhetnek a szűkebb pénzüsszég megküldése mellett.

1093 (10-12)

Jármay Armin,

Pesten, 2 szerezés-utca 11. szám.

Ugyanott felvétetik a jövő tanfolyam megnyitásával egy 12-15 éves tisztességes szülőktől való tanulóifjú szállás- és teljes ellátására; megjegyzendő: hogy a lakás az evang. gimnáziumhoz igen közel van.

35-ik szám.

Tizennyolczadik évfolyam.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politkai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 frt. — Fél évre 5 frt.

Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politkai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

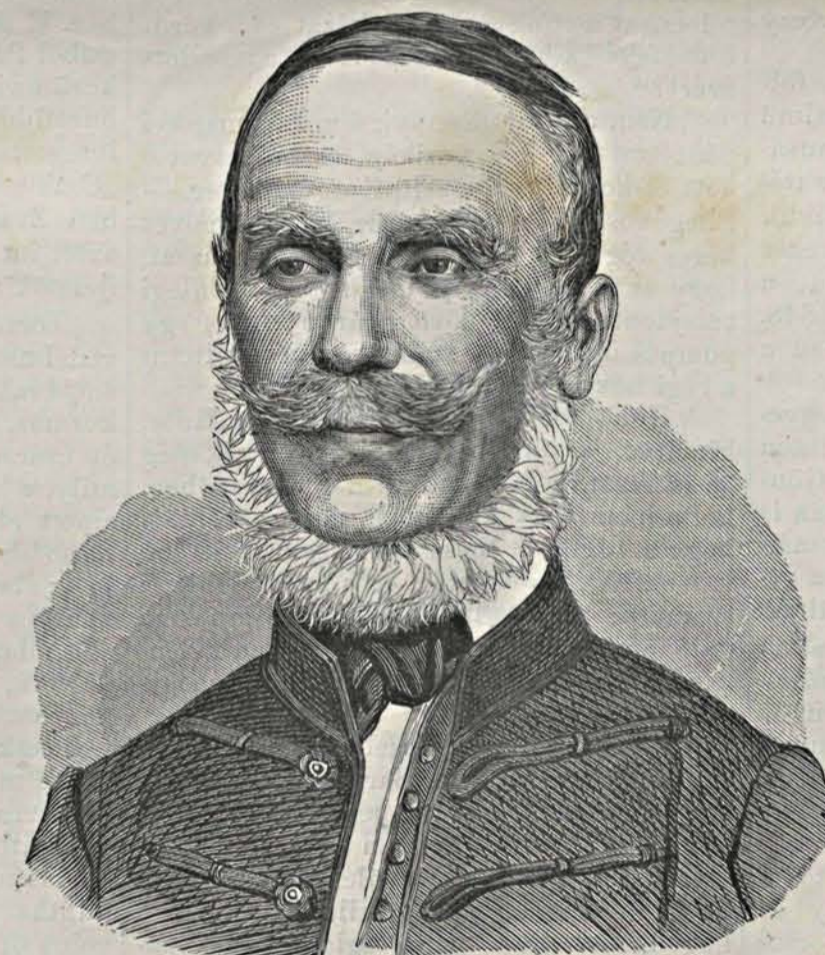
Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politkai Ujdonságokk: Egy négyeszer hasábozt petit sor, vagy annak helye, egyszeri ígatásnál 10 krajczárba; háromszori vagy többszori ígatásnál csak 7 krajczárba számítatik. — Kiadó-hivatalkunk számára hirdeményeket elfogad Bécsben: Oppelik Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Haasenstejn és Vogler, Wollzeile Nr. 9. — Bélyeg-díj, külön minden ígatás után 30 krajczár.

Bocsor István.

Magyarország nyugati felének, Dunántúlnak, legnagyobb tanintézetéről, a pápai reform. főiskoláról már több ízben volt szó e lapokban, s tanárai közül az iskola-alapító Márton Istvánt, a kitűnő természettudós Tarczy Lajost és Kerkapoly Károlyt, ki előbb szintén Pápán volt bölcsészettanár, arcképeben is bemutatottuk volt. Most ismét alkalmunk van megismertetni e tanoda egy régi tanárát s irodalmunknak 40 év óta fáradhatlan munkását, Bocsor István történet- és államjogtanárt, ki mint író és tanár a jog és szabadság eszméinek, hű harczosa, egyaránt megérdemli azon méltánylatot, hogy a „Vasárnapi Ujság“ által arcképe s életrajza szélesebb körben is ismeretes legyen.

Bocsor István a tanári széke-ken öszült meg, s ma már egyike azon keveseknek, a kiket Széchenyi reformeri igazgató szava ifjan talált, s a kik ama szó megcsendülése óta sohasem szünetek meg dolgozni.

Született 1807. okt. 18-án Enyengen Veszprém- vármegyében jómódu földművelő szülőktől. Atyja a Vas Gereben és Jókai által több művében leirt Bocsor Péter „enyéngi gazda“ volt, kit az egész környék ismert éles eszéről és élczeiről. Tanulását az enyéngi elemi iskolában kezdte, de még kis gyermek volt, midőn szülői a szomszédos Lajos-Komáromba adták „német szóra.“ E vidéken ugyanis szokásban volt régebben, hogy a jobb gazdák elvitték gyermekeiket herczeg Bathány Lajosnak a szép telepítvényére, melyben még a jelen század elején a német nyelv volt közhasználatban. Ma már megmagyarosodott e hely is, de 50-60 évvel előbb még lehetett oda menni német szóra. Itt tartózkodott tehát egyideig Bocsor, s már nem volt gyenge gyermek, midőn 1819-ben a pápai kollégiumba, a dunántúli reformátusok ezen egyetlen főtanodájába, küldte atyja. Gimnáziumi és hittani osztályait kitűnő

BOCSOR ISTVÁN.

De nem akart megelégedni Ausztria s Poroszország beutazásával, s különösen vágyott látni Párist, azonban az akkori kedvezőtlen politikai viszonyok miatt ez sehogyssem sikerült neki. Szemere Bertalan ugyan, kivel jó viszonyban volt, megtette

sikerrel végezte itt 1831-ben, a midőn a költészeti iskola tanítója lett. De 1832-ben a jogi tanszék felállítatván ez iskolánál: hallgatta a jogot is, a hires Stettner, vagy későbbi ismertebb nevén Zádor Györgytől.

1834-ben iskolai ellenőrré (senior), 1835-ben pedig a matematikai tudományok segédtanárává választotta az iskolai szék. Ekkor már biztos kilátása volt a rendes tanárságra, megkapván azonban külföldre szóló utlevélét, kiment a német egyetemekre 1835 végén, s Bécsben és Berlinben két évet töltött bölcsészeti tanulmányokkal.

azt, hogy részére is utlevelet szerzett, s mint inasát akarta Franciaországba vinni de a porosz határoknál fölismertek s visszautasították Berlinbe.

Nem remélhetvén, hogy nagyobb külföldi utazást tehesen, hazajött 1837 végén, s azonnal elfoglalta Pápán tanszékét. Egyelőre világtörténetet, nevelést, francia nyelvet, statisztikát és közjogot adott elő, de később a nevelés tanra és francia nyelvre más tanárokat választottak s ő maradt mai napig a világtörténet, Magyarország politikai és jogtörténelme, statisztika és közjog előadásánál. Ez időtől kezdve szünetlenül tanári teendőinek, családjának és az irodalomnak élt. 1845-ben ügyvédi oklevélet nyert s magánéletéből nem is emelhetünk ki mást, mint hogy 1848-ban a legelőször megválasztott népképviselők egyike volt az enyéngi kerületből. E kerület küldte a képviselőházba 1865-ben tanítványát, később tisztársát: Kerkapolyt is.

Bocsor ugyan kevés részt vett az 1848-iki országgyűlésen, mert betegsége miatt még Pesten be kellett adnia lemondását, de különösen a népnevelésügyi vitáknál szava mégis birt nyomatékkal.

Midőn a katasztrófa lezajlott: ő is visszatért 1849 végén családi tűzhelyéhez s újra elfoglalta tanári székét, melyet azóta — bár súlyos betegségei jöttek közbe — nem is hagyott el soha. Ott volt mindig az iskola és tanítványai körében s buzdított tettel, szóval, tollal, s ha kellett, áldozattal.

Írói működését költészettel kezdte. Cinos költeményei jelentek meg 1831. és 32-ben a bécsi „Sokfélé“-ben, mely akkor szépirodalmi rovatát majdnem egyedül állott irdalmunkban. De mint költészettanító, egy igen komoly s akkortájban még nálunk hallatlan újítást is létesített. Megírta ugyanis is kézirata után tanította is a magyar verstant, költészettant és költészet történetét. E tény 1831-ben nagy

figyelmet gerjesztett, mert iskoláink még nem voltak képesek megszabadulni a latinul tanítás nyugétól, a magyar költészetéről — különösen prot. tanodáink növendékei — nem tudtak egyebet, hanem hogy létezik egy Mátyási és Kovács József, a kik eszmeszegény, de cseleg-pengő rimű verseket írnak. A ki véletlenül németül tudott, elolvasta Toldynak ifjú hévvel, de sok tekintetben felületesen írott „Handbuch der ungrischen Poesie“ című művét; de magyar verstanról vagy költészet-történetéről szó sem volt. Bocor penditette azt meg hazánkban legelőször s nagy kár magára nézve, hogy egyszerűsége ki nem adta. Neve ma már irodalomtörténeti név volna, míg így ez oldaláról vajmi kevesen ismerik.

A rendes tanszék átvételekor első gondja volt jó tankönyveket keresni, s ha nem talált, készíteni. Legelső önálló műve volt egy *Franczia nyelvtan* 2 kötetben (1839. 1840.), mely akkor még nagy házagot töltött be irodalmunkban. Ezt követte *Latin nyelvtanának* három folyama ugyanannyi kötetben, melyből az I. folyam 1839. óta már 5-ik, a II-dik folyam 1841. óta 3-ik, s a III-ik folyam 1843. óta 2-ik kiadásban forg a közönség kezén. E tankönyvekben nálunk ismeretlen, egészen új elveket alkalmaz, melyeket az akkori sokkal kritikussab sajgó is nagy méltánlylattal fogadott s melyek nagybárra még ma is fentartották magukat, mert gyakorlati tapintatra és észszerűsége alapítvá.

Irt *Számvetési kézikönyvet* (1843.) s *Földrajzot* 2 kötetben (1846. 1847.), a mik azon időben szintén elismerést nyertek. E mellett nagy figyelmet keltettek bölcsészeti vitái a kitünő philosoph Hetényi Jánossal, melyeket — noha csak hírlapban voltak vive — Erdélyi János is kiemel bölcsészettörténetében. Bocor Hegel álláspontját védte Hetényi ellen, kivél — Erdélyi szerint — „diadalmasan tört lánscát“, a mi a hegeli bölcsészet akkori elhagyatott állapotában, midőn védői: Szeremlei, Warga és Tarczy már elhallgattak, jelenség volt.

Van még egy „Birálatok a Pesten fölállítandó prot. főiskola tárgyában“ című önálló megjelent vitairata, mely tanúságot tesz nagy olvasottságáról, komoly ítéletéről és jó tolláról. Dolgozott ezenkívül, többnyire polemikus és politikai cikkeket az „Athenaeum“-ba, „Társalkodó“-ba, a Győrben megjelent „Hazánk“-ba, az 1848. előtti „Prot. Egyh. Lap“-ba s utjabban a „Magyar Sajtó“-ba.

Ujabb időben, mint a magyar prot. egyetemes tanügyi bizottmány tagja szintén sokat dolgozott, s többek közt ő írta Gönczi és Szönyivel azon — nyomtatásban is megjelent — tanterveket, melyek nyomán az 1868. XXXVIII. t. cz. foganatosítása végett kiadott tanterv és utasítások készültek.

Kéziratban kidolgozta s kéziratai alapján elő is adja az európai államok *statistikáját* s az *egyetemesség világtörténetét*, mely utóbbi által, ha megjelenhetik, irodalmunk igen derék művel fog gyarapulni.

Utóljára hagyam legbecesebb dolgozatát, a mult évben befejezett *Magyarország történetét különös tekintettel a jogfejlésre*, mely négy vastag kötetben csak egy év előtt hagyta el a sajtót. E művében Bocor bölcsészeti alapon fejtegeti országunk hanyatlásának vagy emelkedésének okait, felülvéve mindazon tényezőket, a melyek egy nemzet történetének megalkotására befolyhattak: mindazt, a mit az irodalom, műveltség, egyház, jog és ipar történelme fölmutat. A tényeket előadja, de csak azért, hogy azokban a logikai szükségességet keressze, sohasem tévesztve el szeme elől az egyes kor-

szakok mozgató eszméit, nagy elveit s azon helyzetet, melyet hazánk kelet és nyugat küzdelmei között geographiai fekvésénél fogva elfoglalt. Műve éles gondolkodásról, széles látókörrel és hosszas tanulmányról tesz tanubizonyoságot, és e mellett megvan az az érdeme is, hogy legteljesebb története nemzetiünknek, amennyiben még az 1867-diki kiegyezés aktáit is részletezi. Pártállást e tekintetben nem foglal el; elmondja mit veszítettünk az által az írott jogból, s mit nyertünk a valóságban, s e két eredményt szemközt állítva: a jövőre bizza az ítéletet. Ennél helyesebben, kivált tanítványokkal szemben, nem járhatott volna el ily közel még az eseményekhez, melyekről a jelen alig ítélni még elfogulatlanul.

Daczára azonban Bocor sokoldalú munkásságának: nevét szélesebb körökben alig érte valami elismerés; mint vidéki ember kívül esett az irodalmi körök középpontján s szerényebb is, semhogy az elismerés után csak egy lépést is tenne. De ez őt nem bántja; öntudata nyugodt, mely kincsekkel ér föl, s melylyel irhatta egykor e sorok írójának: „Engem soha semmi kitüntetés nem ért. Egyedüli jutalmam: tanítványaimnak közel 40 év óta folytonosan jó emlékezete és szeretete, melyet dicsekedés nélkül említhetek s tapaszalhatok most is akármerre megyek.“ E rövid nyilatkozat jobban jellemzi íróját, bensőjét sokkal inkább feltárja, mintha ilyeket írának róla dicserőleg a nélkül, hogy emberi gyengeségeit is elmondanók.

Zsugori Péter kincse.

(Amerikai beszély.)

„Tehát még csak tudni sem akar ön semmit a vásárról?“ — kérde Barna János, összegombolva felülőjét becses személynék tisztességes kerekdedége fölött és felhuzva keztyűit. — „Határozottan megtagadja tőlem ezt a rongyos ócska házat és a körülötte fekvő s hozzá tartozó földet a mondott árért?“

„Nem adom sem anyyi, sem hárommannyi pénzért“ — felelé a szikár, őszbe csavartodott és kopottas öltözött Zsugori Péter. — „Legokosabb lesz, Barna ur, ha más helyet keres téglaházának és megelégszik azzal, hogy az én birtokomat meghagyja jelenlegi tulajdonosának. A jövő nyáron ugyis egy pompás új kastélyt szándékozom emeltetni a régi ház pinczéje fölé.“

„Hohó, Péter!“ — kiálta Barna János, kinyitván a konyhaajtót; — „elégdjék meg ön is azzal, ha várakat építhet a levegőben, hol a házhelyek olcsóbbak, mint a földön, hogy a téglá és mészköveiket ne is emlitsem. Az ily alap elég erős az ön épületei számára; mig ez itt alattunk épen nekem való lenne. E vén ősi ház, habár szegényes volt is, de a város főutcájának épen a központján fektüdvé, mégis elég csinos szépségecskét jövedelmezett volna, ha véletlenül a mi bölcs Péterünk makacsul fejébe nem veszi vala, hogy ő bizony meg nem válik attól sem árverezés, sem pedig magán eladás után soha. S valóban úgy látszott, mintha bizonyos végzettségű csatlós volna őt szülőhelyéhez; mert noha többször állott már a végelbukás szélén, a mint hogy épen most is ott áll, de azért sohasem jutott annyira, hogy kénytelen lett volna e házat hitelezőinek átengedni. És így ott lakott ő, balsors közepette, várva mig szebb napok virradnak rá.“

„De hát a költségek, Péter, nos?“ — kérde Barna ur, a mint majdnem boszusan kifelé indult. — „Ugy hiszem, hogy azokat egyelőre csak onnan fedezheti, ha valamelyik sohasem létezett lutrin ternőt csinál!“

Barna Jánost és Zsugori Pétert valami husz-harmecz évvel ezeltől együttesen ismerte a kereskedő világ, „Zsugori és Barna“ czég alatt. Azonban ez üzletközösség csakhamar szétbomlott, mert a két ember, különböző természet miatt, sehogy sem tudott egymással megegyezni. Ez időtől fogva Barna János, tökéletesen azokkal a tulajdonságokkal, melyekkel ezer meg ezer más Barna János és ugyanoly ferasztó, vesződséges rendszerrel, mint a melyet emezek használtak, csodálatos módon gyarapodott és boldogult s csakhamar egyikévé lett a föld leggazdagabb Barna Jánosainak. Ellenben Zsugori Péter, számtalan terveit után is, melyeknek az ország valamennyi vert pénzét s forgalomban levő értékpapirjait az ő szekrényébe kellett volna hozniok, csak oly szegény ember maradt, a melynt akárhányszor látunk lyukas könyökű kabátban járkalni. Az ellentétet közte és egykori üzlettársa között igen könnyen és röviden lehet jellemezni: Barna János sohasem számított a szerencsére, de mindig megütte azt; mig ellenben Péter valamennyi tervének fő feltételül a szerencse kedvezését állította föl s mégis elszalasztá azt mindig. A meddig pénzzel győzte, spekulációi pompásan sikerültek, de a későbbi években annyira összemertek azok, mint a lutrikedvelő kalandorok vagyona. Egyszer valami aranykereső vállalatához csatlakozott valahol a déli tartományokban és e számításra oly pompásan ütött ki, hogy zsebei sokkal jobban megkönnyebbülték, mint valaha; mig azalatt mások valószínűleg otthon is tele marokkal tömheték zsebeikbe a sok arany- és ezüst pénzt. Közlebről is valami egy vagy két ezer dollárból álló hagyatékot pazarolt el mexikói részvénypapirokra, miáltal egy kis tartomány birtokosává lön, a mely tartomány azonban, miként azt Péter későbbben kiszimatolta, ott fekkidött, a hol ugyanannyi pénzért akár egy egész birodalmat is megvehetett volna — t. i. a holdban. E drága földbirtok után tett kutatásából Péter oly elszórtan és megöszülve került vissza, hogy Uj-Angliába érkezve, a buzaföldeken a madárijesztő vázak szintugy beüzentek neki, a mint melletők elhaladt. „Csak a szél rázza őket“ — gondola magában Zsugori Péter. Oh nem, Péter, biz' azért üzentek azok feléd, mert a madárijesztők megismerték testvérőket!

Történetünk idejében összes látható jövedelme alig ért volna föl ama régi lakház adójával, melyben vele találkoznánk. Ama kormos, füstös, behomoszodott, sok kéményű és csucos fedelű faházak egyike volt ez, melyek régebb városaink utcáin imitt-amott elszórvá láthatók, sötét, mogorva második emeletökkel haragosan könyökölve ki az alapfalak fölött, mikéntha boszankodnának a körülötök letelepült új világ és új élet miatt. E vén ősi ház, habár szegényes volt is, de a város főutcájának épen a központján fektüdvé, mégis elég csinos szépségecskét jövedelmezett volna, ha véletlenül a mi bölcs Péterünk makacsul fejébe nem veszi vala, hogy ő bizony meg nem válik attól sem árverezés, sem pedig magán eladás után soha. S valóban úgy látszott, mintha bizonyos végzettségű csatlós volna őt szülőhelyéhez; mert noha többször állott már a végelbukás szélén, a mint hogy épen most is ott áll, de azért sohasem jutott annyira, hogy kénytelen lett volna e házat hitelezőinek átengedni. És így ott lakott ő, balsors közepette, várva mig szebb napok virradnak rá.

Tehát itt konyhájában, az egyedüli helyen, hol egy kevés tűz csillapítja a novemberi este éles hidegségét, itt látogatá meg

a szegény Zsugori Pétert egykori gazdag üzlettársa. Mikor a látogatás véget ért, a ház ura, mintegy megalázott, szegényteljes tekintettel nézett végig öltözékén, melynek némely részei oly régeinek látszottak, mintha még a „Zsugori és Barna“ czég hajdani jó napjaiból maradtak volna fenn. Felső kabátja valami nagyon bizonytalan hivatású felöltöny vala, szánalomra méltólag megviselve s mindkét könyökén ujabbkelmével beföldözve; ezalatt egy szintén szomorú kinézésű fekete kabát volt rajta, melynek egyik-másik tova tünt selyemgombját egészen más mintájuk helyettesíték, míg végre, noha nem épen zárke pantalonra lett volna szüksége, ruházatának ez alsóbb része mégis szörnyű kopott volt és meglehetősen barnává lett, miután a Péter térdei gyakorta megérintették a szerény tüzhely oldalát, főleg mikor a hideg miatt dideregve hozzá simult. Péter személyisége meglehetősen hasonlított öltözetéhez. Szürke-fejű, beesett szemű, halvány arcu és czingár természetű lévén, köléletes keze volt egy olyan embernek, a ki addig táplálkozott hiu tervekkel és üres reményekkel, mignem az ily életszégtelen semmisségekkel meg nem elégedhetett, sem pedig lényegesebb tápszert gyomra meg nem birt. Pedig hát ez a Zsugori Péter, bármily gyarló és gyöngye koponyájú fráter volt is különben, valószínűleg nagyszerű szerepet játszhatik vala e világban, ha képzelőtehetségét a költészet tündérhonában használta volna föl a helyett, hogy azt kereskedelmi vállalatának gonosz szellemével tegye. Utóljára is nem volt ő rossz ember, de oly ártatlan vala, mint a ma született gyermek, s oly becsület és tiszteltemető és annyira „uri ember“, a minek t. i. a természet szánta őt, a mennyire csak rendetlen élete és nyomasztó körülményei lenni engedék.

A mint Péter tüzhelyének nem igen sima téglakövezetén állott, körültekintve az elhagyatott régi konyhában, szeméi valami sajtóságot elragadtatás fényétől kezdettek csillogni, mely őt sohasem hagyta el sokáig. Kezét fölemelte, kinyújtotta és hevesen a tüzhely fölött levő füstös kémény felé mutatott.

„Az idő elérkezett!“ mondá. „Ekkora kincscsel rendelkezvén, ostobaság lenne tőlem, továbbra is szegény embernek maradni. Holnap reggel meg fogom kezdeni a padlás-szobával s nem nyugosom addig, a mig az egész házat le nem rontottam!“

Mélyen a kuczkóban, mint valami boszorkány egy sötét barlangban, egy kis öreg asszony guggolt, harisnyát javítgatva, melylyel Zsugori Péter védte lábujjait a hideg ellen. S minthogy a harisnyák olyan rongyosak voltak, hogy már a toldozást és foltozást sehogysem állották, az öreg nő egy eldobott flanell alsó kabátból vágott ki darabokat, hogy új talpat csináljon azoknak. Porter Tabitha egy vén leány volt, valamivel több 60 évesnél, melyek közül ötvenötöt ugyanazon kuczkóban guggolva töltött el, ennyire terjedvén az idő hosszúsága, mióta Péter nagyanyja őt a szegények házából kivette. Nem volt más barátja mint Péter, s Péternek sem volt más barátja Tabithánál; a meddig Péternek hajléka lesz, hová fejét lehajthassa, Tabitha is tudja, hová hajtsa le az övét; ha pedig földönfutóvá lesznek vala, Tabitha karon fogta volna urát és elvezette volna saját hazájába, tudniillik: a szegények házába. Ha valaha szükség lesz vala rá, ő szerette annyira Pétert, hogy utolsó falatját s utolsó ruháját is megosztja vele. De Tabitha különös egy vénasszony vala, s noha sohasem ragadt el rá a Péter kapkodó természete, mégis annyira megszokta eszelősködéseit és bolond-

ságait, hogy azokat egészen rendes dolognak tekintette. Midőn hallá, hogy ismét a ház lerontásával fenyegetőzik, szép csöndesen fölnevez munkájáról.

„Legjobb lesz, ha e konyhát utóljára hagyja, Péter ur“ — mondá.

„Minél hamarább leronthatjuk az egészet, annál jobb“ — mondá Zsugori Péter. — „Máris halálra vagyok gyötörve azért, hogy e hideg, sötét, szeles, füstös, recsegő és ijesztő házban kell élnem. Egészen fiatalabbnak fogom érezni magamat, ha beköltözködhetem fényes kóházamba, miként, ha isten segít, meg is tesszük jövő ősszel. Magának a verőfényes oldalán lesz a lakása, vén Tabby, ugy készítve és butorozva, a hogy épen kedve fogja tartani.“

„Már hiszen én legjobban szeretném, ha olyan szobám lenne, mint ez a konyha“ — felelé Tabitha. — „Sohasem tudnám valódi hazámnak tartani, ha ott is a kuczkó nem lenne épen olyan füstös, miként itt; pedig tudom, hogy száz évig se tudna olyanná lenni. De mit gondol ön, mennyibe fog kerülni a ház építése, Péter ur?“

„Mi közünk nekünk ahhoz?“ — kiálta föl Péter nagy büszkéen. — „Avagy nem hagyott-e déd-nagybátyám, Zsugori Péter, ki ezeltől 70 évvel halt meg, s kinek én vagyok a névöröke is, elég kincset arra, hogy akár husz olyan házat is fölépíthessünk?“

„Nem igen mernék rá megesküdni, hogy hagyott-e vagy nem, Péter ur“ — felelé Tabitha, uj czernát huzván tüjébe.

Tabitha jól tudta, hogy Péter egy roppant nagy arany- és ezüst halmazra ezeltöltött, melynek, miként mondják, valahol a pinczében, vagy a falakban, vagy a folyosók alatt, vagy valami rejtett üregben: egyszerű, a háznak valamelyik félreeső szegletében kell rejtőznie. E nagy kincset, a szóhagyomány szerint, egy régebb Zsugori Péter halmazá rakásra, kinek jelleme, a mint látszik, bámulatosan hasonlított a mi történetünk Péterének jelleméhez. Miként ez, ő is merész tervező volt, véka, sőt szerkesztő számra igekezdvén a sok aranyat egymásra halmazni a helyett, hogy darabonként gyűjtögette volna össze azt. Miként a második Péteréi, úgy az ő tervei is rendszerint rutul megbuktak és kivéve az utolsónak nagyszerű eredményét, alig hagytak egy rongyos kabátot és nadrágot nyulánk, őszbe vegyült egyéniségén. A mi végleges meggazdagodását illeti, e részben a hírek különbözők; némelyek azt beszélik, hogy az öreg Péter értett az aranyésináláshoz, mások meg azt állítják, hogy büvös mesteriséggel varázsolta ki a pénzt az emberek zsebéből, a harmadik, még hihetlenebb hír meg azt beszéli, hogy az ördög szabad kezét engedett volna neki a régen elásott kincsekhez. Annyi azonban bizonyos, legálább sokan erősítették, hogy valami titkos akadály eltölté őt kincseinek élvezetétől, és hogy oka volt eltitkolni azokat örökösei előtt is vagy anélkül kellett meghalnia, hogy kincseinek rejtekhelyét fölnyithatta volna. A jelenlegi Péter atya szentül hitte az egész históriát annyira, hogy pinczéjét össze-vissza turkáltatta miatta. Péter maga is ugy tekintette az egész mesét, mint kétségbevonhatatlan igazságot és számtalan vesződségei között csupán ez az egyetlen vizsgálása volt, hogy ha kiszárad is minden egyéb segédforrás, ismét helyre hozhatja magát, mihelyst házát lerontatja. De annyi mégis különös — ha csak ő maga is nem érzett bizonyos leskelődő bizalmatlanságot ez arany legenda iránt, — hogy miért engedé oly sokáig fönnállani az atyai hajlékot, holott még sohasem volt olyan pillanata, melyben ősenek elásott

kincse bőségesen el ne fért volna kongó pénzszekrényében. De most már elérkezett a válságos perc. Ha még tovább is halogatná a kincskeresést, a ház ki találhatna siklani az egyenes örökös kezéből s vele együtt a roppant arany halmaz is, hogy örökre ott maradjon elrejtve, koporsóba zárva, miglen az ócska falak szertemállása egy jövő nemzedék idegen származékainak tárná föl azt.

„Igen!“ — kiálta Zsugori Péter ismét; — „holnap utána fogok nézni a dolognak.“

Minél jobban belemélyedt Péter a dolog vizsgálatába, természetesen annál bizonyosabbá lön az eredmény felől. Szelleme és kedélye már természeténél fogva oly ruganyos volt, hogy még most is, életének sötét őszén, gyakran tudott versenyezni más emberek tavaszias vidámságával. Fényes reményei és kilátásai által fölélénkítve, ugrálni kezdett a konyhában mint egy kősa kísértet, sovány tagjainak sajtóságot ódon-szerűségével és merev arcvonásainak furcsa játékaival. Sőt érzelmeinek túladottságában megragadá Tabithának mindkét kezét s azután végig táncoltatta a vén teremést a folyosó egész hosszában, miglen ideges rángatózásainak furcsasága őt magát is oly óriási kacajra indítá, hogy csak ugy viszhangoztak belé a szobák és termek, miként ha Zsugori Péter nevetett volna mindenikben. Végre akkorát ugorva, hogy majdnem elveszett a szem elől, fel a füst közé, mely a konyha tetejét felhőzte be, s azután ismét szerencsésen a földre potytyanva, megkísérelte visszanyerni szokott komolyságát.

„Holnap reggel, napfelköltekor“ — ismétlé, kezébe véve lámpáját, hogy lefeküdjék — „majd meglátjuk, hogy vajjon az a sok kincs valóban ott rejlik-e a padlás-szoba falai között.“

„S minthogy pedig a fánk elfogyott, Péter ur“ — mondá Tabitha, még most is erősen fujva és szuszogva iménti táncgyakorlata miatt — „a milyen bizonyos, hogy ön le fogja bontani a házat, épen olyan bizonyos az is, hogy én meg a fáját feltüzelem.“

Nagyszerűek voltak ez éjjel a Zsugori Péter álmai! Egyszer egy súlyos kulcsot fordított meg egy vas ajtóban, mely hasonlított egy sirbolt ajtajához, de a mely kinyilván, egy boltzatot tárt föl, tele arany pénzzel oly bőségesen, mint egy magtár aranyszemű gabonával. Voltak ott metszett poharak is és tálak, tányérok, tálcák, fedők aranyból és aranyozott ezüstről, azután aranyozott ezüstről, és részben a hírek különbözők; némelyek azt beszélik, hogy az öreg Péter értett az aranyésináláshoz, mások meg azt állítják, hogy büvös mesteriséggel varázsolta ki a pénzt az emberek zsebéből, a harmadik, még hihetlenebb hír meg azt beszéli, hogy az ördög szabad kezét engedett volna neki a régen elásott kincsekhez. Annyi azonban bizonyos, legálább sokan erősítették, hogy valami titkos akadály eltölté őt kincseinek élvezetétől, és hogy oka volt eltitkolni azokat örökösei előtt is vagy anélkül kellett meghalnia, hogy kincseinek rejtekhelyét fölnyithatta volna. A jelenlegi Péter atya szentül hitte az egész históriát annyira, hogy pinczéjét össze-vissza turkáltatta miatta. Péter maga is ugy tekintette az egész mesét, mint kétségbevonhatatlan igazságot és számtalan vesződségei között csupán ez az egyetlen vizsgálása volt, hogy ha kiszárad is minden egyéb segédforrás, ismét helyre hozhatja magát, mihelyst házát lerontatja. De annyi mégis különös — ha csak ő maga is nem érzett bizonyos leskelődő bizalmatlanságot ez arany legenda iránt, — hogy miért engedé oly sokáig fönnállani az atyai hajlékot, holott még sohasem volt olyan pillanata, melyben ősenek elásott

mindazon ismertető jelek megmaradtak rajta, melyekre Péter emlékezett, de fa helyett mind aranyból és ezüstből voltak, és nevének kezdő betűi, melyeket még gyermekkorában metszett föl az ajtó szemöldökére, épen oly mélyen maradtak meg az arany oszlopon is. Zsugori Péter boldog ember lett volna, bizonyos látérezéki családás nélkül, melynél fogva valahányszor hátra tekintett, a ház csillogó pompájából mindig a tegnapi szennyes, piszkos homályba borult vissza. (Folyt. követe.)

Ravanicza zárda Szerbiában.

Miként minden más országban a középkor ötödik századai alatt, úgy Szerbiában is a zárdák igen fontos szerepet játszottak. Az utazó minden lépten-nyomon akad egy-egy nevezetes zárdára, és a szerbek hazájában büszkén mutat a vezető egyik-másik efféle ódon épületre, de azok közül egyre sem oly büszkén, mint a híres Ravanicza zárdára, mely a hasonnevű folyócska által képezett mély völgyben fekszik. Három nagy név, melyek a nagy szerb biro-

Ravanicza zárda Szerbiában

dalom végpusztulásával szoroson össze vannak fűződve s a nemzeti dalokban és hősköteményekben maig is a leghatártaiban dícsőítés tárgyai; e három nagy név örök időkre biztosítja Ravanicza várromjainak s építményeinek tisztelgetést, melyet az még Szerbia határain túl is oly nagy mértékben élvez.

A várat Lázár császár építtette, az utolsó független szerb fejedelem. Ő 1389-ben a Rigó-mezőn Jug Bogdán-nal, a sógorával s ennek kilencez fiaival együtt életét s országát veszíté. Obilics Milosz, Lázár veje, ki Anurád szultánt ugyane csatában megölte, Ravanicza egyik tornyát saját nevével nevezte el s gyakran tartózkodott annak falai között, második veje Vuk Brankovics is, a kinek árulása Kossovónál oly végetessé vált hazájára nézve.

Lázár császár holtteste, melyet először Prisztinában temettek el, fia által onnan később Ravaniczába hozatott. De még itt sem hitték azt a törökök vandalizmusa ellen elég biztonságban. Vrdnik zárdát a Szerbiában választották tehát menedékkül a nemzeti legzesebb ereklyéi számára. Ez a Vrdnik most is a nagy szerb ereklyetár. A templom kincstárán egyéb drágaságokon kívül a Lázár fejedelem zárdatemplomának, Ravaniczának ezüstből kivert alakját is tartalmazza. A császár

öltözeté, a finom selyem-zsövetből készült ruha darabok a régészre nézve igen érdekes lehetnek. Ama valóban magas fokról tanuskodik az, — ha ugyan nem olasz munka, mit azonban igen bajos eldönteni — melyre Szerbia némely ipar- és művészeti ága jutott. Gazdag selyemhímzötti gombjai nagyobbára mind elveszték.

Ugyancsak Vrdnikban őriztetik Ravanicza alapítási okmányai is eredetiben. A templom alapításáról egy dal is él a nép között, mely úgy beszéli el a dolgot, hogy Lázár azt a legdrágább anyagokból akarta fölépíteni. Az új imaháznak merő arany, ezüst, drága-gyöngy és egyéb drágakömozaikkal kellett volna borítva lenni, hogy a császár kegyességéről és pompaszeretetről egyaránt tanuskodhassék.

De már a törökök átlépték azt a keskeny vízi utat, mely Ázsiát Európától elválasztja, Byzancium birodalma összedüléssel fenyegetőzött s mind közelebb-közelebb zúgott a vihar Szerbország határai felé. Lázár hű veje, Obilics Milosz máris tapasztalá a vész közeledését. Sikertől is nekie rávenni apósát, hogy hagyjon föl e hallatlan pazarlással, mely úgy is csak a törökök féltelen kapzsiságát ébreszté föl. Milosznak nagyon is beteljesedett a jóvondólése. Alig 50 évvel későbbben a vár mind a hét tornyával együtt romban hevert. A romok között maig is láthatók

birtokviszonyairól is. A klastrom gazdálkodását az országban általában véve szokásban levőhöz képest valóságos minta-gazdaságnak lehet nevezni. Ravanicza gazdag földbirtokaihoz tartozik néhány kitünő bori által híres szőlőhegy, 60 hold szántóföld, melyek közül munkások hiánya miatt csak hatot művelnek, néhány □ méröldnyi erdőszéggel benőtt hegyes vidék, 30 db. szarvasmarha, 200 disznó stb. Ravanicza Szerbiának egyik leggazdagabb zárdája. S. L.

A bolgár nemzeti egyház és előharcosai.

A körülbelül hat millióra menő bolgár népnek úgy magán életéről, mint műveltségi állapotáról már több ízben szólottam e lap hasábjain, s ez alkalommal jónak vélem egyházi ügyeiket is megismertetni t. olvasóimmal, hogy a bolgár nemzet képét minden vonásában kikerekítsem. A bolgár egyházi ügye oly szoros kapcsolatban áll lényükkel, hogy azt minden habozás nélkül életkérdés gyanánt lehet tekinteni. Mióta a bolgárok török hatalom alá kerültek s a politikai szereplés teréről leléptek, egyedül egyházukra támaszkodva vélték nemzetiségüket megőrizhetni. De nem sokára ez egyedüli menhelyüktől is megfosztattak

vallási homályba süllyedt bolgár nép sorsán javítani iparkodott, de a görög klerus is kifejtette egész tevékenységét a bolgárok törekvésével szemben, s a fényes Porta előtt minden lépésüket meg-hiúsította, ugyanyira, hogy a bolgárok már tömegesen áttérni szándékoztak a római egyházba.

Az ügynek illetékes komoly fordulata rábirta a török kormányt, vezette a bolgárok méltányos kérését figyelembe vegye. 1860-ban a fővezér beutazván Bolgárországot, meggyőződött arról, hogy a baj orvoslását mihamarabb eszközölni kell, s a bolgároknak ügyét azóta mindig szívén hordozá; s mi annál dicserendőbb a török kormányban, ha figyelembe vesszük azon kényes helyzetet, melybe őt e kérdések szövegére hozatala Muszka és Görögországgal szemben sodorta. A bolgárokból és görögökből alakult bizottmány, mely három év előtt megkezdte működését s a bolgár egyház reformjai felett tanácskozott, nem rég befejezte működését s a határozatok egy császári ferman által megerősítettek.

A jogok és engedmények, melyeket a bolgárok nyertek, a következő pontok alá foglalhatók:

A bolgár egyház korlátlan kormányzata az exarchon-ra van ruházva, kit a nemzeti püspökökből álló gyűlés választ, s az ő hatalma kiterjed az egész bolgár területre a Fekete-tenger partjáig.

Az exarchon a nemzeti püspökökből alakított „szent” zsinattal határoz az egyházi kérdések felett.

Az ekumenikus patriarcha csak is kanoni tekintetben bír főhatósággal a bolgár egyház felett.

Az egyes egyházkerületekben egyházi és nevelési gondnokok lesznek kinevezve, kik a zsinat felhatalmazásának végrehajtását ellenőrzik.

A philippopoli (plovdivi) egyházkerületben, hol vegyes a nemzetiség, hol görög, hol bolgár papság gyakorolja az egyházi hivalt.

A bolgár nemzeti egyház érdekében nagy nevet vívtak ki maguknak: Hilarion konstantinápolyi bolgár püspök; Assentje, előbb szamakovi püspök, később konstantinápolyi egyházi gondnok, ki még a szabad egyház kihirdetése előtt meghalt; Paissija a philippopoli püspök, egyike azon férfiaknak, kikről a görög klerus is méltánlyan emlékszik, mert ingatlan hive volt folytatáson elvnek, melynek diadalát a bolgár papság legnagyobb részben neki köszönheti. Emlékszünk még azon folytonos üldözöttekre, fenyegetésekre, majd ámitásokra és vesztegetésekre, melyekkel a görög érsekek, mint alárendeltjükre hatni akartak, s míg Hilarion sikerült egyszer megingatniok,

Paissija mindig visszautasította az ármánykodásokat. — Öröm és vigás keletkezett a bolgárok közt, midőn a császári ferman a templomokban kihirdették.

A képviselők visszatértek szülőföldjükre, s foganatosítani iparkodtak azt, a mi elvben ki van mondva.

A bolgár nemzeti egyház előharcosai.

Hilarion. Assentje. Paissija.

A sovárgással várt felszabadulás magasabb szárnyalásra bátorítja a törekvőket, s a romény, mely eddig csak jámbor ohaj volt, most tettel párosulhat.

A bolgárok eddigi elmaradásukat és mély süllyedésüket elismerték és fájdalommal kiáltottak fel: Csak szabad volna, mi is tudnánk haladni, de

zatát vevén szemügyre, azon meggyőződésre jöttem, hogy nemzeti egyházuk korán sem fog olyan gyümölcsöket teremni, mint azt több vérmes hazafi és lelkesült turista hiszi. A nép tizedre se em érte a két állapot közti különbséget, hanem az előkelőknek különösen a bolgár klerusnak előkelőknek képezik első sorban azon buzgalom rugóját, mely őket e kérdés megoldására vezette.

A császári ferman, mely 10 évi vajadás után megszületett a legközelebbi alakban biztosítja a nemzeti egyház önállóságát; de az ifjú bolgárpárt még folyton zavarog s nincs megelégedve az engedményekkel. Különb ezeken mozgó erje Oroszországban levén, nem szükséges e dolgot még inkább részletezni; kitűnik ebből is eléggé, hogy zavarogni fognak mindaddig, míg tén a török azt mondaná: nesztek Stambul s hallgassatok.

Nem kevesebb küzdelem várakozik a bolgároknak a görögök részéről. Midőn a küldöttség megjelent VII. Gergely patriarcha előtt, betegséggel mentegődött, és sem a küldöttséget maga elé nem bocsátotta, sem a ferman el nem fogadta. Hilarion, kit a bolgárok exarchonnak választottak, komolyan figyelmeztette a bekövetkezendő bajra. A bolgár egyházfőnökök rendeleteit igaztónak mondotta s görög alárendeltjeinek meghagyta egy patriarchai körlevélben, hogy a kapott utasításokat el

ne fogadják. Megjelent Aali pasa nagyvezír előtt több ízben, panaszkokat terjesztett a Portához, melyekben a bolgár papoknak az egyház kebelében támasztott botrányai és viszályeiról beszélt. Aali pasa erre azt felelte, hogy a magas Porta nem hagyta el „be nem avatkozási” állapotját, sőt a császári ferman csak a vegyes bizottmány határozatait erősítette meg.

A patriarcha erre egy abszolút feliratot intézett a fényes portához, melyben határozottan kimondja, hogy a patriarchai szék sohasem fogja elismerni a császári ferman, mert az nem egyházi tekintélyek megkérdéséből származik, hanem laikusokból álló bizottmány véleményére támaszkodik. A patriarcha különösen a „bolgár egyház” elnevezéssel nem tud megbarátkozni. Vádolja a bolgárokat, hogy elragadták a görögöktől az iskolákat, egyházakat, a püspököket kigunyolták, lábba tapodták a polgári törvényeket és a császár jogaiba markoltak; mind-ezen kihágások ellen felhívja a török kormány igazságos ítéletét, s kéri, hogy az igaztótak példásan megbüntesse. E sérelmek elősorolása után kifejezi azon szándékát, hogy ekumenikus zsinatot fog összehívni, mely a fontos ügy felett határozson,

Sátor-hegy Sztokjafalvával (Erdélyben).

kezünk, lábunk köve van. A török kormány megadta nekik azt, mit kívántak, ám mutassák meg most mire képesek.

Meglehetős ideig lakván a bolgárok közt, beláttam a görög klerusnak nyomasztó uralmát; de néha elvonva a bolgár népet e körből, mesterkéletlen, természetes mozzanatait és életnyilatko-

a szép freskomaradványok, melyek az egykori csári lak pompás kiállítására engednek következtetnünk.

A ravaniczi templom izlésteljes és tisztán byzanci modoru építészete által egykor igen kedvező benyomást gyakorolhatott a nézőre. Ma már a szerencsétlenül felfogott és foganatba vett újítások izléstelen, barbar hozzájárulásai által sokat szenvedett, de remélhető, hogy egy későbbi, értelmesebb kor mindent helyre fog hozni.

Az orosz politikának már régi hagyományos szokása, hogy a császár még az orosz birodalom határain kívül eső egész orthodox egyház fölött a legfőbb védurnak szeretné elismertetni magát. A valóban császári pazarsággal szórt ajándékok, ki-tüntetések és gyámolítások mind arra való, hogy az egykori byzanci birodalomban a befolyásos papság ragaszkodását biztosítsák. Az orosz császár terve szerint e tartományok tényleges meghódítását az erkölcsi meghódolásnak kell megelőznie. A szerb zárdák is folytonosan dícsőülhetnek s dicsekedhetnek ma is a magas orosz jó akarral. Ravanicza Nagy Péter egy okmányának alapján csak nem régen is rendes subvenciót húzott s templomkincstárában ma is megvan két diploma, egy pompás kehely s két evangeliarium, a melyek mind az említett császár és Katalin csárnő ajándékai.

és ki voltak téve az enyészet veszélyeinek. A görög főpapság a hódító török hatalommal baráti frigyre lépve lassanként az egész bolgár egyházat saját részére vásárolta meg, és mint egyedáruval bánt el. A patriarcha-szék adományozása nagy jóvedelmet hajtott a török kormányra, s ennek fejében eltűrte, hogy a patriarcha a püspökségeket és többi papi méltóságokat a többet ígérőnek adományozza. Gazdag pópák sokszor tíz-husz plebániát megvásároltak, s másoknak nagy uszora mellett ujra bérbe adták; s így lett a bolgár alattvaló a görög klerus fejős tehene. A bolgár papság műveltségi állapotát „a bolgárok vallási és nevelési ügye” című cikkemben e lap hasábjain*) elég bőven eseteltem, s itt csak azt tartom szükségesnek elmondani, hogy legtöbbben olvasni sem tudnak, s a kereszteseket és esketéseket anyakönyv helyett rovásokba foglalják, s a köznéptől csak hosszú szakálluk és papi süvegük által különböznek.

A bolgárok józanabb része, belátván azon veszélyt, mely a görög klerusnak tulajdonó hatalma, s a vallási és nevelési ügyben való feltétlen gazdálkodása által a bolgár nép életét fenyegeti: elhatározta, hogy ezen nyomasztó igát lerázza nyakáról. Isemlyük a török kormányra atyai gondosságát, melylyel a szegény, sanyargatott s

Végre mondjunk néhány szót a zárda jelenlegi

*) L. „Vasárnapi Újság” 1870. 11. sz.

augusztus hó 30-án délután 4 órakor tartja, a megyeház tanácstermében.

(Iskolai értesítés.) A kismárki lyceumban az 1871/2-ki tanév szeptember hó 1-jén kezdődött, köteleseggel ismerem az érdekelteket arra figyelmeztetnem, hogy alumneumunk és konviktusunk jótéteményeiben minden tanuló valláskülönbőség nélkül részesülhet. Az alumneumi ebédért járó félévi fizetés 7 frt 50 kr. A konviktusban nemcsak ebédet, hanem vacsorát is kapnak az illetők; ebédre levest, húst, vastag ételt és 1/4 kenyert; vacsorára 1/4 kenyeren kívül pecsenyét vagy vastag ételt 58 frt évi fizetésért. Szegényebb sorsú ifjakra nézve legelőnyösebb, ha ebédet az alumneumban, vacsorát pedig a konviktusban fogadnak 44 frt évi fizetésért. — Solca Frigyes igazgató.

(A debreczeni ref. akadémiában) a legközelebbi őszi pót- és javító vizsgák, nemkülönbön a jogi magánvizsgák is, az eddigi gyakorlatól eltérőleg, f. év október 2-ik és 3-ik napján fognak megtartatni.

(A miskolci helv. hitv. lyceumban) az 1871/2-ik tanév szept. 1-jén kezdődött, a növendékek beírása szept. 7-ig tart. A félévi, magán és javító vizsgák szept. 10-ig történnek. A szülők teljes tisztelettel kéretnek, hogy az iskolai törvények értelmében a félévi tandíjt előlegesen befizetni méltóztatassanak. — Miskolcz, 1871. aug. 15-én Fínkei József, l. e. igazgató.

(A pesti ág. hitv. evang. gimnáziumban) az 1871/2-ik tanév szept. 1-jén kezdődik, még pedig úgy, hogy az első 3 napon (1., 2. és 4-kén) a beírások történnek, 5-én a félévleti pót- és magánvizsgák tartatnak 6-án pedig megkezdődik a rendes tanítás. A gymn. osztályába csak azon növendékek vétetnek föl, kik a IV. elemi osztályból legalább általános kielégítő bizonyítvánnyal becsatoltak el, vagy ilyenek nem létében az elrendelt magánvizsgálatot kiállják. Azon tisztelt szülők, kik gyermekeiket gimnáziumunkban kívánják képezetni, kéretnek a beírásra kitűzött napokon beírattatás végett pontosan és személyesen megjelenni. A beírattatás alkalmával minden tanuló köteles az egyház pénztárába beírattatási díjat 2 frtot, első félévi tandíjt 6 frtot, összesen 8 frtot befizetni. — Székely Sándor, igazgató tanár.

(Az iglói ágost. hitv. főgimnázium) hetedik tudósítványát vettük. 11 rendes és 2 rendkívüli tanár vezetés alatt tanult összesen 349 ifju, kik közül 172 ágost., 124 református, 31 róm. kath., 2 gör. kath. és 17 zsidó vallású volt. Anyanyelvre nézve 183 magyar, 136 német és 27 tót hallgatta az előadásokat. Érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy a tanoda legrégibb tanárai: a nevelés-irodalmi működéséről ismeretes dr. Tavasi Lajos és Pákh Károly; amaz 16, míg Pákh 15 év óta tanárkodnak ez intézetben.

Mi újság?

(A budai lövés-ünnepély) szerdán ért véget, délelőtt czéllövéllyel, délután társas-ebéddel, délután a lödijak ünnepélyes kiosztásával, este pedig búcsú-estélyivel. A utolsóestélyi nap a többi közt megjelent egy tiroli lövész, ki sok lövése közül egyet sem hibázott el; egy toszkánai és két török vendég is volt. A kovácsi lövészek kedden reggel utaztak el, bucsuként latin beszédet tartva, s a magyar és lengyel testvéreket éltezte. Az ünnepély tartama alatt összesen 17,000 lövés történt.

(Egy „magyar“) a „M. Újság“-ban föl hívja a hazafiak figyelmét Damjanich és Lahner honvédtábornokok sírjaira. Huszonkét év óta fekszenek ők a mácsai parkban, hová Csernovics Péter nagy áldozattal szállíttatá holttesteiket. Mácsa később gróf Károlyi Györggyé lett, s a két hős sírja most is ott van egy kis tisztáson, négy lombos fa közt, fölhaltolva, de — jeltelenül. El kellene onnan szállítani a hamvakat közös sírkerembe, hogy emlékkövel jelölje meg nyughelyüket a hazafiak kegyelete; ez a fölszólaló óhajtása.

(Szent István napja külföldön.) Bécsben a nemzeti ünnepet a kapucinus templomban ülték

meg. A misét b. Kopecky pozsonyi kanonok tartá, a szent beszédet pedig Novák Arthur czimzetes kanonok és a szatmári gimnázium igazgatója. — Karlsbadban szintén megünnepelték e napot az ottani magyarok. A misét Verbóczy pécsi tanár mondta. Utána lakoma tartatott, melyen az összes magyar fürdővendégek jelen voltak. Közöttük Somssich Pál, Ghyecz Kálmán s gróf Teleki Sándor. — Marienbadban a mintegy 70-75 ott tartózkodó magyar szintén megtartotta Szt. István napját; az isteni tiszteleten magyar pap misézett.

(A kolera.) Sötét vendég közeleg Ázsiából s mindenfelé kezdenek intézkedni be-nem-fogadására. A kolera Oroszországban hónapok óta mérgeesen pusztít a városokban. Berlin és Bécs városok képviselői testületi gondoskodásuk tárgyává tették már e veszes vendég járását s Pestváros közgyűlése is tett intézkedést, hogy az ut előre elzárassék a magyar fővárosba. Tőlünk még messze van a vész, de a közlekedés mesés volta, a forgalom óriási mérvei illuzióriussá tesznek minden meszeséget. Igen kívánatos, hogy most, míg a baj nincsen itt, iparkodják mindenki a vész előfeltételeinek utját venni. Tisztaság, rendes élet, mértékletesség és rend mindenben: ezek az orvosok, a kik hathatósan tartják távol a bajt, mely ha befészkelni magát, vakon szedi áldozatait, váltogatás nélkül.

(A Saibériában) hét évi bányarabságot szenvedt, lengyel születésű Köck-Báthory Ignác, 1849-ben honvédkapitány, ki szabadságharcunkban sok sebet kapott s az utolsó lengyel forradalomban fogatott el, közelébb tört vissza hazánkba, hol most erdei szolgálatot keres, miután okleveles erdész.

(Fóthón) id. gr. Károlyi István kastélyába tolvajok törtek be, s több értékes holmi közt a gróf koronázási diszruháit is ellopták.

(Hármas írek.) A budai Új-Telepen Parányi Margit nevű asszony e hó 20-kán hármast szült: egy fiút és két leányt.

(Halálhírek.) Névedí Botka Mihály, Zalamegye egykori első alispánja, s a tapolczai vál. kerület két izbeni országgyűlési képviselője, élete 48-ik évében e hó 18-án elhunyt. Hált teemei a karmacsai családi sírkertben vétezték örök nyugalomra. — Dr. Tormay Károly, ki több évig Pestvárosi tisztifőorvosa és a Rökus-kórház igazgatója volt, 68 éves korában szélhűdés következtében elhunyt. — Jellasics unokaöccsége, Jellasics Ede, volt helyettes udvari kancellár, e hó 16-án meghalt, Hírcsinamelletti jószágán, Hunban. — Gróf Almásy Dénes pár nap előtt halt meg Döblingben, hol évek óta agylágyulásban szenvedt. Nejeének (gróf Keglevich Jenyennek) kora halála volt főoka ama lelki bajnak, mely rajta kitört. A forradalom alatt tiszt volt a Károlyi-czredben.

(Ajánlközös.) Egy végzett VIII oszt. tanuló, orvosi pályára lépendő, kedvező feltételek mellett Pestre nevelőnek ajánlközik. — Levélben értekezhetni M. N. ural Himesházán pr. Mohács.

Nemzeti színház.

Péntek, aug. 18. „Egy játssza piquet.“ Vigj. 1 felv. Franciaából ford. N. N. — „Mért nem házasodik a sógor.“ Vigj. 1 felv. Irta Balázs S. — „A dícsőség bajjal jár.“ Vigj. 1 felv. Irta Bekett. Ford. N. N. — Szombat, aug. 19. „Hungyadi László.“ Opera 4 felv. Zenéjét szerzeszte Erkel F. — Vasárnap, aug. 20. „Bánk-bán.“ Eredeti szomorujáték 5 felv. Irta Katona József.

Hétfő, aug. 21. „Mért nem házasodik a sógor.“ Vigj. 1 felv. Irta Balázs S. — „Egy játssza piquet.“ Vigj. 1 felv. Franciaából ford. N. N. — „A dícsőség bajjal jár.“ Vigj. 1 felv. Irta Bekett; ford. N. N.

Kedd, aug. 22. „Az afrikai nő.“ Opera 5 felv. Zenéjét szerz. Meyerbeer.

Szerda, aug. 23. „A misantrop.“ Vigj. 5 felv. Irta Molliére; ford. Szász Károly. — „A nyelvtan.“ Vigjáték 1 felv. Labiche és Jolly után ford. Feleki.

Csütörtök, aug. 24. „Romeo és Julia.“ Tragédia 5 felv. Irta Shakespeare; ford. Szász Károly.

HETI-NAPTÁR.

Table with columns for months (Augusztus, Szeptember, Október, November, December) and days of the week, listing religious and public holidays.

Hold változása. ☉ Holdtölte 30-án 7 óra 37 perccor reggel.

Szerkesztői mondanivaló.

Ó-Apafi. K. E. Furca! csak az esetben bocsátja rendelkezésünk alá, ha nem mennek a papirkosárba? — De biz oda mennek.

B. L. Hogy neve mért „liliomszinü“, most már értjük; ámbar lilom van sárga is, meg fehér is. Az újabakra nézve azt kérdi én: az irány vagy a metrika, vagy a költészet hiányos-e bennök? Mind a három. S a mi több: először meg kellene tanulni magyarul, mielőtt az ember magyar költő akar lenni.

P. K. K. „Két jó barátom...“ Nem értjük. Allegoriának látszik indulni, pedig nem az. Ha nem az: akkor mire való? s mi van benne?

Parnya. Volgyesti. Elég folyékony verselés, csinos külalak; de a tartalom kevés. Az utolsó versszakban „nagy eszmének“ nevezti azt, hogy

„Nagy, dicső magasztos A természet utja; Mindenütt kiteszik a böles Istenségnek útját“, — pedig ez épen nem nagy eszme, hanem a legközönségesebb közhely! Nagy szók üres csongó oly könnyen megcsalja az embert.

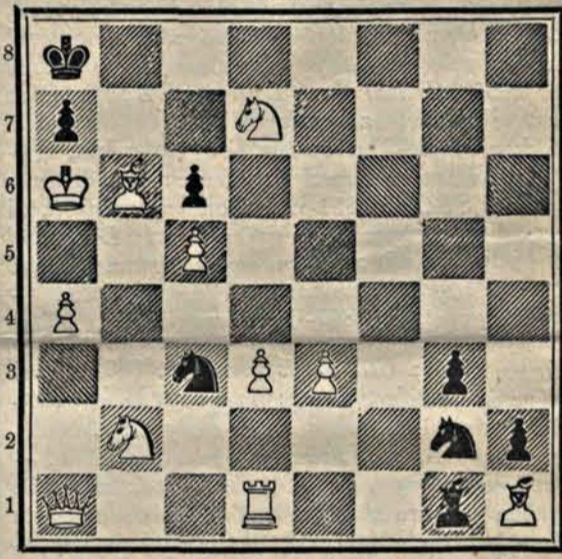
Kukoricza-esz. Sekély tartalom; alantós hang; csinált naivság. — Longfellow verse jobb fordításban van már nyelvünkön.

A huszti váromnál. Egészen véve sikerült kis költemény. De itt-ott még javítást igényelne eszmék egy mint forma (kivált rímek) tekintetében. Tegyen vele még egy kísérletet.

Krassó-Lipó. L. M. A régi okmányt le fogjuk másoltatni s átadjuk az Akadémia levéltárába. Az eredetit vizsgáljukdjuk.

SAKKJÁTÉK.

613-ik sz. f. — Oeffner A.-tól. (Augsburgban.) Sötét.

Világos.

Világos indul s a harmadik lépésre mattot mond.

Az 608-ik számú feladvány megfejtése. (Farkas Bertalantól Homonnán.)

- VII. Söt. 1. Vb2-c3 Kg5-h4 (a) 2. Vc3-e1+ tetsz. szer. 3. Vel-c7 matt.

- 1. 1. Ff4-e5 2. Bf1-f5+ 2. Kg5-h4 3. Bf5-h5 matt.

Helyesen fejtették meg: Veszprémben: Fülöp József. — Jászokéban: Galambos István és László. — Cegléden: Galambos Károly. — Pécsen: Kovács Zaligmond. — Karcagyon: Kacsó Lajos. — Nagy-Szalontán: Kovács Albert. — A pesti sakk-kör.

A Vasárnapi Újság és Politikai Ujdonságokból 1871. július 1-től kezdve néhány teljes számú példány még folyóvást kapható. Az előfizetési feltételek a lap hromlókán olvashatók. — Azon t. ez. olvasóinkat, kiknek előfizetésük aug. hó végével lejár, tisztelettel felkérjük, sziveskedjenek az előfizetést mielőbb megújítani. — Pest, aug. 26. 1871.

A kiadó-hivatal.

TARTALOM.

Bocor István (arezkép). — Zsugori Péter kincse. — Ravanicza zárda Szerbiában (képpel). — A bolgár nemzet egyház és előharczosi (képpel). — A Sátor-hegy Sztójka-falvárval (képpel). — Országos lövöldzés. — Nemzeti színház. — Svájcz iparágairól. — A kétfejú csalogány (képpel). — Egyveleg. — Tárház: Irodalom és művészet. — Közintézetek, egyletek. — Egyház és iskola. — Mi újság? — Nemzeti színház. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti-naptár.

Feloldó szerkesztő: Nagy Miklós. (L. magyar-utca 21. sz.)

HIRDETÉSEK.

Kész uri s női fehérművek.

MÖSSMER JÓZSEF rumburgi vászon-raktára

„a menyasszonyhoz“

az uri- és zsbárus-utca szögletén, báró Orczy-féle 10-dik szám alatti házban Pesten.

ajánlja legjutányosb szabott áron a legnagyobb választékban kitünő minőségű rumburgi, irlandi, hollandi, creas és takács-vásznait; szines ágyneműit, fehér vászon-csinvat és damasz-asztalterítőket 24, 18, 12, 6 személyre; asztalkendők, asztalterítők, — kávé-, törülköző- és zsebkendőit, — francia és angol batisz-zsebkendőit; továbbá gyapotárúkat: percail, angol-schirting, chifon, cambric, batisz, clair és moll; valamint: nausoc-, muslin-, tarlatan-, moll-, tül- és háló-függönyeit; varrott s himzett mell-betéteit urak s hölgyek számára; végül: batisz-betéteit és szegély-síkjait.

Ágyterítők. Flanelterítők. talajszőnyegek. (3-8)

Advertisement for 'A VEGETAN ALAPVONALAI' book by Dr. Kruesz Krizosztom, published by Heckenast Gusztáv.

Heckenast Gusztáv könyvkiaidónál Pesten (egyetem-utca, 4-ik szám) megjelent és minden könyvrusnál kapható:

A telekkönyvi törvény gyakorlati alkalmazása.

Fiedler Ignác.

Második Erdély telekkönyvezésére való tekintettel átdolgozott és bővített kiadás. 1869. (8-rét. VIII. 311 lap). Füzve 2 forint.

UNSCHILD EDE PESTEN,

kakas nélküli Lancaster-vadász-fegyvereit (saját készítmény.)

Ezen fegyverek főelőnye mások felett a gyors és biztos töltés és fontos lökésség száz lépésre, (mely távolságra 2-ös számú sörét 50 iv itatós-papíron keresztül visz) még különösen az, hogy mechanikai szerkezetük egyszerű, s így nincsenek alávetve a más ilyenmű kakashal ellátott fegyvereknél folytonosan szükségelt javításoknak; továbbá egyik igen nevezetes előnyük az is, hogy teljes biztonsággal elzárhatók. — Azon t. ez. olvasóinkat, kiknek előfizetésük aug. hó végével lejár, tisztelettel felkérjük, sziveskedjenek az előfizetést mielőbb megújítani. — Pest, aug. 26. 1871.

kakas nélküli dupla Lancaster-vadász-fegyver

gyönyörű díszítéssel és damaszt-ösvékekkel 130, 150, 200 frtba kerül, és mindenkinek, kit érdekel, a váczi-utezában és a kerepesi uton, a nemzeti színház áttellenében lévő üzleteimben szivesen megmutattatik. Lancaster-fegyverek kakashal 80-tól 120 fíg készítek szépen kiállitva. Raktárimban Lefaucheu-vadász-fegyverek is nagy választékban vannak, és pedig a legjobb szerkezet szerint készítve, melyek saját gyártmányom levén a legpontosabban állitva ki, árúk 65, 75, 80, 90, 100 fíg. — Lefaucheu-fegyverek a legjobb hírt lüticsi gyárakból 40, 50, 60, 80 fírt kaphatók. Lefaucheu-revolverek gazdag választékban szereshetők be, még pedig 6 lövésűek 8, 12, 15, 18, 20, 25, 35 fírtig. — 10, 12, 20 és 30 lövésűek 25 fírtól 75 fírtig.

Minden fegyverért jótallok, és azt nem tetszés esetében egy hó lefolyása alatt kicserélem. Műhelyeimben mindenféle fegyverek javítása oleszon történik.

1122 (7-8)

A pénz hatalom!!!

**Kihuzott 1839-diki Rothschild-sorozat-sorsjegyek,
1860-diki sorozat-sorsjegyek**

300,000, 220,000, 50,000, 25,000 5000 frt. stb. stb.

nyereményekkel, melyekre mindenesetben szeptember 1-re s november 1-re kell nyéronak esni, nálam

havi 10 frtos részletekben,

20 ötöd 1839-diki sorsjegy egy kihuzott sorozattal

20 " 1860-diki " " " " " "

olyformán kapható, hogy még a befizetés tartama alatt a csinált nyéronk a részletlel-tulajdonosoknak készpénzben kifizetnek, és azonkívül az utolsó részlet után minden részletlel-tulajdonosának egy eredeti ötöd 1839-diki, vagy egy eredeti 1860-diki ötöd sorsjegy kiadatik.

1864. sorsjegyeket, főnyeremény 200,000 frt, huzás szeptember 1-jén,

a meddig készletben tart,

havonkinti 8 frtnyi részletfizetésekre

adok el és mindenkinek ki egy 1839-diki vagy 1860-diki sorsjegyet részletekre vesz egy 1864-diki ígérvényt ingyen adok. Vidéki megrendelések pontosan utánvét mellett eszközöltnak. Fizetési sorozatok ingyen. 1138 (3-4)

1864-diki sorsjegy-ígérvények 3 frt. és 50 kr. bélyegre.

PORGES LAJOS váltóház, Dorottya-utca 10. szám.

Ft. 1.75 sima, 1.85 szegélyes, szép chiffon férfi

INGEK,

ft. 2, 2.50 vászon ingek.

ft. 2, 3, 3.50 nő vászon ingek.

„ 1.60, 2.50 színes ingek.

„ 1.40 háló ujjasok.

„ 1.35 chiffon sima nő ingek.

„ 2 fésülő gallérok.

„ 2 nő chiffon ingek himzett csikkal.

„ 1.25 nő lábravalók.

„ 2.30, 2.80 szegélyes és himzett.

„ 2 szoknyák.

1132 (3-3)

Menyasszonyi készletek.

ft. 50, 100 és feljebb.

Fiu és leány fehéreneműk a legnagyobb választékban.

Takátsi A. a „völegényhez“

czimzett kereskedésben, kishid-utca a „vastuskóhoz“ cimzett házban.

Hetedik kiadás

(magyar nyelven negyedik).

A neml élet

titkai s veszélyei.

Értekezések a nemzés és nemi betegségekről, az utóbbiak év- és gyógy-módjaival. 1102 (2-13)

Függelékkel a bujakori ragályásról és Dr. Rodet, lyoni orvos

ragályelleni legbiztosb óv-szererő,

a férfi és női ivarszerok bonctani ábrával. Ára: 1 uforint.

Postán megküldve 10 krral több; utánvétellel 40 krral több.

Megrendelhető szerzőtől következő cím alatt:

Dr. Elber V. U.

Pesten, József-utca 66-ik számú saját házában.

Iskola-ertesitveny.

Alólírott a t. cz. szülőket értesíti, miszerint: 1) felsőbb kereskedelmi iskolája a nyilvánosság jellegevel ruhaztatott fel és megengedtetett, hogy jogerőnyes bizonyítványokat adhasson ki: 2) hogy azon tanulók, kik az előirt előké-szület után felsőbb kereskedelmi iskolája két osztályát jó sikerrel végzendik, azon be-cses kedvezményben részesülnek, hogy minden további szigorlat nélkül az egyéves önkényesek sorában belephet-nek; 3) hogy három alsóbb osztályát akként szervezte, miszerint ezek egy önálló alre-alkolával egyenlők legyenek, de a mellett a kereskedelmi igényeknek is felel-jenek meg, miért is a 3-ik alreosztályljal párhuzamosan az eddigi 3-ik kereskedelmi osztály eredeti szervezetében azon tanonczok számára fog fennállni, kik az ebben nyitott elméleti kiképzéssel megelégedve azonnal a gyakorlatba akarnak átlépni.

A felvételi feltételeket, a havi és felvételi díjakat az évi tudósítvány tartalmazza.

A rendes iskola év október 2-án, a beiratások szeptember 25-ével venődik kezdetüket.

Pesten, országút 4. sz. 1871. júliusban.

Röser Miklós,

tulajdonos igazgató.

Gyöngeségi állapotok gyógyítása.

A perui coca-növénynek rendkívüli gyógyereje, melyet legelőször is Humbold Sándor az ő Kosmos-ában ajánlott, tudományos tekintélyek által már rég elismertették. Az elgyengült nemző-idegrendszernek, a 3-dik számú coca-lapda-csok, a legfőbb eredményeket idézik elő. — (Egy doboz ára a porosz gyógyszerészi illeték szabályzata szerint 1 tallér, hat doboz 5 tallér.) A hírneves dr. Sampson tanár által a coca-lapdacok használatáról írt füzetke, egyáltalában minden megrendeléshez hozzáfűzöztetik, s a „szerecsenhez“ (zum Mohren) cimzett gyógyszerár által Mainzban, külön ingyért is megküldetik. 1126 (2-7)

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten 1871 (egyetem-utca 4-dik szám alatt).

A falusi háztartásban

tökéletesen jártas

gazda-asszony

kerestetik.

Kimerítő ismertetések szeptember 5-ke előtt a következő czimvel küldendők: M. in Radegund bei Gratz.

Arezkép kívánatos.

1140. (2-2)

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Posten (egyetem-utca 4. sz. a.), megjelentek és minden hiteles könyvkereskedésben kaphatók:

Makray Aladár.

Kossuth Lajos levelei

Bem altábornagyhoz

1849-dik évi márcziustól júniusig.

(8-rét, 91 lap) füzve 80 kr.

Gyógyszerészi gyakornoknak

Jólavára (Gömör) elfogad egy 4-6 gymnazialis osztályú végzett fiatal embert jó bizonyítvánnyal ellátva, minden fizetés nélkül

Maléter Albert,

gyógyszerész.

1141 (2-3)

1000 frt fogadásul!

hogy az egész birodalomban és sok más országban senki sincs, ki miként

Brauswetter János

chronometer- és műóras SZEGEDEN szülővárosában

12 éven át külföldön és a francia Svceiz legjobb órágyáraiban az óraművészet minden titkait magáévá tette, a hozzávaló gépeket beszerzte, és azután

Münchenben az elméleti és gyakorlati vizsgálatot addig meg senki által meg nem közelített eredménnyel letette volna; ki továbbá üzlete 22 évi fennállása óta annyi órát, és mindezeket, újakat egy mint javításokat, saját találmányu gépek és eszközök segítségével, 40 évi tapasztalás alapján, saját vezetése alatt oly jó állapotba helyezte, és személyesen, a zsebórákat, függő vagy fekvő, egy-szóval minden helyzetben és rázkódásokban oly arányosan és pontosan szabályozva adta volna át a közönségnek, mint azt ő tette, és jövőben is tenni fogja. 1115 (4-4)

Azonfölül tölem minden óra vevoje egy 10 évi, és minden javítás megrendelője 5 évi írásbeli jótállásról szóló iratot kap, használati utasítással együtt.

Hogy a mondottak folytán óráim minden tekintetben a legjelesebbek, legpontosab-bak és legjutányosabbak, az magától értetik.

Igen gyakran ismétlődött utárendelések és dícsőrelevelek es. k. katonai és polgári egyenektől, valamint óráoktól, még fővárosokból is, bizonyítványok, bizonyítékok tömény-telen száma, mik a mondottak igazságát megerősítik, nálam megtekinthetők. Segédök nagy száma, kik nálam dolgoztak és tanultak, ezt szintén bizonyíthatják.

Arany- és ezüst órák, láncok, a m. kir. ellenőri hivatal által megvizsgáltatvák, és minden nemben dús és legdíszesb választékban kaphatók.

Férfi órák.	Frt.	Hölgyórák.	Frt.
Ezüst henger-óra 4 rubinnal	10-12	Ezüst henger-óra 4 és 8 rubinnal	13-18
„ arany szegélylyel	13-14	Arany henger-óra 4 és 8 rubinnal	25-30
„ ugrólapal	15-17	„ detto, zománczozva	31-36
„ dupla tokkal	15-17	„ detto, arany fedlletel	36-40
„ kristályüveggel	15-17	„ detto, zománczozva gyé-mántal	42-48
horgony-óra 15 rubinnal	16, 18-20	„ detto, kristály-üveggel	42-45
horgony-óra dupla tokkal	18, 20-24	„ detto, dupla tokkal 8 rubinnal	45-48
angol horgony-óra kristály-üveggel	18, 20-24	„ detto, zománczozva, gyémánttal	58-65
ugyanazok dupla tokkal	23-28	horgony-óra	45-48
tábori horgony-óra dupla tokkal	22-28	„ kristály-üveggel	56-60
valódi horgony remontoir fül-nél felhuzható kristály-üveggel	30-35	„ dupla tokkal	50-56
ugyanaz dupla tokkal	35-40	„ detto, zománczozva gyémánttal	70-80
Arany horgony-óra 3. sz. 15 rubinnal	36, 38, 46-60	Serkentő, órával együtt 7, mely gyertyát is gyújt 9 ft., 8 napos 13 ft.	
horgony-óra dupla tokkal	55, 58, 60, 65, 70-100	Ezenkívül minden egyéb kívánható óra kapható, egy munkás-órák is.	
horgony-óra kristály-üveggel	44-70	Inga-órák legnagyobb raktára.	
ugyanaz dupla tokkal	65-100	Mindennapi felhuzással	10, 11, 12 ft.
valódi horgony remontoir	65-100	Minden 8 napi felhuzással	16, 18-26
ugyanaz dupla tokkal	100-200	Óra- és felóra-ütéssel	30, 33, 35
		Negyed- és óra-ütéssel	50, 55, 60
		Havi regulátorok	30-36
		Inga-órák bepakolásért	1 ft. 50 kr.

Ezüst óraláncok 3-8 ftig, hosszuk 6-15 ftig, 3-mas számu aranyláncok rövid 18-70 ftig, hosszú 85-100 ftig. Minden ár, gyűrűk és egyéb ékszerek, egy talma-
arany, bronz- és acél-láncok is. Tárgyak, melyek nem tetszenének, kicserélhetnek.
Órák, arany s ezüst a legmagasb árig cserébe elfogadhatnak. Vidéki megren-
delések a pénzösszeg előleges bekielése vagy utánvét mellett pontosan teljesítetnek.

36-ik szam.

Tizennyolczadik évfolyam.

Pest, szeptember 3-án 1871.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikal Ujdonságok együtt: Egész évre 10 frt. — Fél évre 5 frt.

Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikal Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikal Ujdonságokat illetőleg: Egy négyezer hasábnott petit sor, vagy annak helye, egyszeri ígatásnál 10 krajczárba; háromszori vagy többszori ígatásnál csak 7 krajczárba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad Beesben: Oppell Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Haasenstejn és Vogler, Wollzeile Nr. 9. Bélyeg-díj, külön minden ígatás után 30 krajczár.

Arad városa.

Arad egyik legszebb jövőre hivatott városa az országnak; sokan szeretik második városának mondani; de miután e nevet legalább hat-hét más vidéki város is követeli magának, békésen oldom meg a kérdést, ha azt mondom, hogy Arad egyike azoknak a városoknak, melyek kettőzött lépéssel iparkodnak a főváros nyomába jutni. Annyi áll, hogy aránylag oly rövid idő alatt nem nyert az országban egyetlen város is oly hatalmas lendületet, mint Arad, tekintsük akár iparát, akár vagyonosodását, akár építkezések és szabályosodás általi szépülését.

Vidéki városról, hol köztudomás szerint

mindig az életképesség bizonyítéka; s a mely város épül, szépül és rendezkedik, arról állit ki bizonyítványt, hogy ott a műveltség és tudomány, a munka és ipar a tényezők, melyek egy város belértékén és külsinján lendíteni képesek, — otthonukat találják; s hol a tényezők kezét fogták, ott méltán beszélhetünk a legszebb jövőről.

A ki látta Aradot ezelőtt tíz évvel, alig ismerne reá; elbámulna a város messze lát-képén, mely köröskörül van ültetve ágaskodó óriási kéményekkel, melyek mellett a haladás szekerei elé mindenütt gözmének vannak fogva, s az ezelőtt alig említésre méltó szesz-, liszt- és keményítő-ipar, a tégl-

óriási gázgyár szolgáltatja világítását; ebben is elérte az első városok színvonalát.

Kereskedése az ipar fejlődésével karöltve emelkedett, s mint különös ág jelentkezik a nagy kiterjedésű szarvasmarha-kereskedés. Nem megvetendő az épületfa, donga s készített bőrökkel való kereskedés, melyekből oly gazdag raktárai vannak, minőt nagy vidék alig mutathat föl.

Termelékeny értékesítésére oly csatornával dicsekedhetik, minő kevés városnak jutott, értem a gazdag vasuthálózatot, mely egészen körül öleli a várost, három fő- és számtalan mellék-ágon szállitva a föld és az ipar terményeit a világ különféle pia-

Arad főtere.

a haladásnak annyi természetes és tán mesterséges akadály, s oly kevés előmozdító emeltyűje van: alig lehet nagyobb dícséretet mondani, mintha elmondhatjuk, hogy rövid idő alatt észrevehetőleg emelkedett, saját erején.

Egy vidéki nagy város szépülése, épülése

égetés, szesz-finomítás s gépfűrészelés oly hatalmas virulásnak indultak, mely képes a gyáripar terén tekintélyes helyet biztosítani Aradnak. A Neumann-féle szeszgyár az egész országban ritkítja páráját.

Pár évvel ezelőtt utcáin esténként lámpáknak csufolt mécsék pislogtak; ma egy

czaira; azonkívül van vízi-utja, a Maros, melyen a famunkák anyaga olcsón és nagy mennyiségben szállitható a fadús Erdélyből. Földe áldott, buzája acélos és bora világhírű.

Ily áldásos helyzetben könnyen magyarázható azon lendület, mely Aradon rövid